

# TORONTÁI

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

## POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
Obiljeva (Zápolva) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma . . . . . 281  
Kiadóhivatal telefonszáma . . . . . 28

MEGJELENIK MINDENNAP, HETPŐ ÉS  
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 26. szám.

Szombat, február 4.

### Az ország kerületi felosztása.

A radikális képviselők gyűlése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 2.

A radikális képviselők klubja ma délelőtt ülést tartott, amelyen az állam kerületi felosztására vonatkozó törvényjavaslat felett folyt a vita. Az ülésen felszólalt Miletity Szlavko bácskai képviselő, továbbá Lazarevity és Jovanovity Ljuba képviselők. Miletity Szlavko javasolta, hogy a törvényjavaslatban megjelölt felosztás olyképp helyesbíthető, hogy annak keresztülvitele praktikus és egyúttal igazságos is legyen. Dr. Miletity Szlavko nézetét támogatták az összes vajdasági radikális képviselők.

Jovanovity Ljuba megkezdett, de félbeszakadt beszédében kijelentette, hogy a kormány javaslata mellett foglal állást. Erre a kérdésre vonatkozó fejtegetéseit a klub másnapi ülésén fogja elmondani.

### A vidovdani merénylet tárgyalása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 2.

A vidovdani merénylet mai tárgyalásán kihallgatták Csolvity Iván volt kommunista-párti országgyűlési képviselőt. Csolvity tagadta a neki tulajdonított büntetéseket és kijelentette, hogy ő nem volt sohasem a monarchizmusnak ellensége, hanem a kapitalizmus ellen küzdött. Milojkovity Zsivote volt kommunista képviselőt, a „Radničke Novine” volt főszerkesztőjét hallgatták ki ezután, aki részletesen ismertette a párt programját és elmondotta, miként akarták az véghezvinni. Szteityet nem ismerték. Törvényellenes eszekecsetet nem követett el sem ő, sem pártja. Szalai György volt képviselő, a harmadik vádlott, aki annakidején Szteitynek jegyet váltott a parlamentbe, jelentéktelen vallomást tett. Úgyszintén Pálkás Szimon és Polgár András nevű vádlottak is. A tárgyalást holnap folytatják.

### Elhalasztották a külügyminiszterek ülését.

— Torontál tudósítójának távirata.

Paris, febr. 2.

A szövetséges külügyminisztereknek a keleti kérdés megbeszélése végett február elsejére tervezett ülését február 9-ére elhalasztották.

### A tisztviselők létszámredukálása

A szkupstina pénzügyi bizottságának ülése.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 2.

Az indenmitásról szóló törvényjavaslat rendelkezései értelmében megalakult bizottság sorra járta a minisztériumokat, hogy meggyőződjön arról, hol lehetne a kiadások csökkentése végett eszközzendő tisztviselői létszámredukálást végrehajtani. A vizsgálat folytán összegyűjtött adatokat tegnap vette vita alá a szkupstina pénzügyi bizottsága.

Dr. Velykovity ehök beszédében, a bizottság munkájáról szólva, kijelenti, hogy szomorú jelenséget tapasztalt, még pedig olyat, ami a rendes gazdálkodásnak erősen a kárára megy. A központi hatóságok (minisztériumok) és a tartományi hivatalok között alig van szorosabb összeköttetés, ami azt idézte elő, hogy Beogradban senkisé tudott pozitív adatokat adni, a vidéki tisztviselői létszámáról.

Utána Radonity János dr. a közoktatási minisztériumban szerzett tapasztalatairól beszélt. Elmondja, hogy jelenleg túl sok tisztviselő van alkalmazásban és különösen nagy az osztályfőnökök száma. Az iskolai tanfelügyelők számát is erősen redukálni kell, különösen a Vojvodinában. Az egyetemek budgetje is sok kifogásra ad alkalmat. A zagrebi egyetem költségvetése például nagyobb, mint a beogradié, ez utóbbinak nyolcezer, az előbbinek meg csak háromezer a hallgatója. Radonity dr. megállapítja még azt is, hogy a vallásügyi minisztériumban is sok a tisztviselő. Javasolja mindeket minisztériumban a hivatalnoki létszám redukálását.

Ezután dr. Jukovity, az agrárreform minisztériumban látottakról referált. Szerinte mintegy ötven fővel redukálendő ennek a minisztériumnak tisztviselői állománya.

Pribityevity Milán, a következő szónok a hadügyminisztériumról mond véleményt. Javasolja a katonai létszám leszállítását és a minisztérium tizenöt millió dinárt kitevő költőzködési összegének redukálását. Azt is proponálja, hogy az állami esendőiség fenntartásának költségeit viselje a jövőben a belügyminisztérium. Pribityevity megemlíti még beszédében, hogy az egyes helyőrségekben többek között Szubotícán is, a katonák ételmezése győnge és ruhaneműekben nagy hiányt szenvednek.

A külügyminisztériumról dr. Kamenkovity referált. A küldiplomaták elhelyezésében nagy rendszertelenséget talált. Angelily és Jovanovity a közlekedésügyi resztról tettek jelentést. Kiamutatták, hogy különösen sok a vasutigazgatósági felügyelő.

Végül Jovanovity a posta- és táviratügyi minisztériumról beszélve, példának felemlíti, hogy míg a háborúelőtti Szerbiának 1470 alkalmazottja volt most ugyanazon a területen 3740 tisztviselő működik.

A pénzügyi bizottság a következő ülésén elvi döntést hoz az állandó hadsereg létszámcsökkentéséről, azonkívül a határőrségeknek pénzügyorségekké való átszervezéséről és a tisztviselői létszámredukálásánál az illetékesség megállapításáról.

### Bombamerénylet Zanella ellen.

— Torontál tudósítójának távirata.

Grac, febr. 2.

A „Tagespost”-nak jelentik Fiuméből: Az alkotmányozó gyűlés tegnapi mozgalmas ülése után, amelyben a nacionalisták heves ellenzéki ténykedést fejtettek ki, Zanella Rihárd kormányelnök ellen merényletet követtek el. A bomba közvetlenül Zanella autójának közelében robbant fel és a kormányelnököt, titkárárt és még néhány a közelben tartózkodó embert könnyebben megsebesített.

### A pápaválasztás.

— Torontál tudósítójának távirata.

Róma, febr. 2.

Ma délután négy órakor a bíborokok a választási szabályzatra letett esküjük után, bezárkóznak a konklávéba. A pápaválasztásban összesen ötvenkét bíboros vesz részt.

### A magyar-osztrák tárgyalások.

— Torontál tudósítójának távirata.

Wien, febr. 2.

A magyar-osztrák tárgyalások folytatására Schober februárban Budapestre utazik. Kiséretében lesz Hannel külügyminiszter. Az osztrák körökben azt hiszik, hogy a tárgyalások sikerre vezetnek.

### Az utódállamok konferenciája.

— Torontál tudósítójának távirata.

Wien, febr. 2.

Az utódállamok római konferenciája február 5-ikén kezdődik. Az előkészületeket erre nézve már megtették.

### A német jóvátételi tervezet reformja.

— Torontál tudósítójának távirata.

Paris, febr. 2.

A „Matin” írja: Az angol kormány a német jóvátételi tervezet nagyarányu reformját helyezte kilátásba. Németország tervbe vett teherkönyvitése nagy áldozatokat követel Franciországtól és Angliától egyaránt.

### Albrecht főherceg és a királykérdés.

— Torontál tudósítójának távirata.

Paris, febr. 2.

A párisi és londoni lapokban az utóbbi időben ismételt és különböző komentárral kísérvé megjelent a hír, hogy Albrecht főherceg a bajor trónörökössei egyezményt írt alá a magyar trónt illetőleg.

Albrecht főherceg ezeket a híreszteléseket a Newyork Heraldban energikusan megcáfolja, azokat együgyű koholmányeknek és tendenciózusoknak mondja.

### A magyar választójog ügye.

— Torontál tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 2.

A választójogi bizottságban Váczonyi Vilmos beszédében többek között kijelentette, hogy a titkos szavazás nemcsak a kormányhatalom nyomása ellen, hanem a sokat emlegetett demagógia és társadalmi terror miatt is szükséges. Rassay Károly meg azt mondta, hogy új választójogot nem szabad alkotni, mert a Friedrich-rendelet teljesen kielégítő.

Ha február 16-án túl nem hosszabbítják meg a magyar nemzetgyűlést és ha nem tesz meg addig az új választójogi törvény, csak egy megoldás marad hátra s ez: három hónapon belül új nemzetgyűlést összehívni.

A nemzetgyűlés legközelebb pénteken tart ülést.

## A portugál kormány lemondása.

Páris, febr. 2.

A „Temps” lisszaboni jelentés alapján közli, hogy a portugál kormányt lemondásra kényszerítették.

## A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 2.

Kállay pénzügyminiszter tegnap a Házban beterjesztette a királyi vámörtségnek és pénzügyörtségnek létszámkiegészítééről és fölfegyverkezéséről szóló törvényjavaslatot. A pénzügyminiszter javaslatát egyhangulag elfogadták.

Budapest, febr. 2.

A magyar nemzetgyűlés az ipar-törvény módosítására vonatkozó javaslatról foglalkozik. A javaslatot hozzászóltak Méhely Kálmán, Szterényi József, Giesswein Sándor és Ereky Károly.

Budapest, febr. 2.

Hivatalos helyről adott értesítés szerint a miniszterelnök hajlandó a polgári egyének feletti katonai bíráskodást beszüntetni. Beniczkynek a miniszterelnökhöz intézett kérdésére a miniszterelnök kijelentette, hogy az ügyet legközelebb minisztertanács elé viszi.

## Beomlott a budapesti nyugati pályaudvar egy raktárépülete.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 2.

A nyugati pályaudvar egy nagy raktárépülete múlt héten szombat délután hóvihár következtében beomlott. A szerencsétlenség alkalmával egy munkás meghalt, ketten súlyosan és többen könnyen megsebesültek.

## Földrengés Délamerikában.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Washington, febr. 2.

Az összes amerikai földrengést jelző állomások a délamerikai Georgetól kétezeröttszáz mérföldnyi körzetben erős földrengés jelentenek.

## Elégedetlenek a magyar parlamenti tudósítók.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 2.

Az országgyűlési tudósítók szindikátusa tegnapi ülésén azt a határozatot hozta, hogy a vezetőséget és a választójogi bizottság elnökét és a választójogi bizottság elnökét felkéri, hogy a parlamenti tudósítók esetét sérelmet sürgősen orvosolják. Simonyi Semađam Sándor válaszában kijelentette, hogy itt csupán tévedésről lehet szó és megígérte, hogy az esti tanácskozásokról már rendes tudósítást kapnak.

A Házban Drózd Győző erélyesen követelte a sajtó rendes informálását és indítványt terjesztett elő, melyben kérte a nemzetgyűlést, hogy utasítsa a választójogi bizottságot, hogy tárgyalásain a jövőben a sajtó képviselői is megjelenhessenek.

## A nemzeti kisebbségek szervezkedése.

Dr. Bogdanov főispán-kormánybiztos nyilatkozata.

Beeskerek, febr. 2.

Január 26-ika, az opciójog lejártának terminusa jelentős dátum az itt élő nemzeti kisebbségek politikai és társadalmi elhelyezkedésének szempontjából. Aki eddig a terminusig nem élt a békeszerződésekben biztosított opciójogával, ezzel a negatívummal is azt bizonyította, hogy itt marad, hogy jövőben boldogulását ehhez a területhez köti. Ennek az időpontnak beálltával önmagától megszűnt az az ellenvetés is, amivel eddig lépten-nyomon találkozunk: hogy a nemzeti kisebbségek mindaddig nem részesíthetők politikai jogokban az államhatalom részéről, amíg afelől nem szolgáltatnak bizonyosságot, hogy itt maradnak, hogy más országok javára nem optálnak. A magyarságnak tehát a kisebbségi alapon való szervezkedéshez a jövőben immár el nem vitatható joga van. Most a közeljövőben látható formában is meg kell nyilvánulnia annak az elvnek, hogy a különböző nemzetiségek nem mostoha gyermekei lesznek ennek az államnak, hanem egyenlő emberi jogokban és megbecsülésben részesülnek már csak a közös múlt alapján is.

A Vajdaságban élő nemzeti kisebbségek politikai szervezkedése kezdetét vette már. A németiség egy séges politikai pártban tömörül, ennek a pártnak politikai programja a napokban jelent meg az itteni német sajtóban, a subotici magyarságnak az egységes vajdasági magyar párt megalakítását célzó mozgalma is ezt a célt szolgálja és ugyanennek az eredménynek érdekében folynak a bánáti magyarság körében is a legutóbbi időkben a megbeszélések.

Ezekkel a szervezkedési előmunkálatokkal kapcsolatban a magyarság közös ügyét gondoljuk szolgálhatni azáltal, ha különféle vezetőszemélyiségeket megszólaltatunk arra nézve, hogy miképpen vélekednek a nemzeti kisebbségek politikai szervezkedésének kérdésében; hogy ezt a szervezkedést ma időszerűnek látják-e már és milyen formában képzelik ennek a gyakorlati megvalósítását.

Dr. Bogdanov Jóca főispán kormánybiztos kerestük fel elsőnek és az ő véleményét kértük ki ebben a kérdésben. A főispán ur szíves készséggel adta meg kérdéseinkre a feleletet, aminek alapján az alábbiakban adjuk az ő felfogását:

— Az opciójog leteltével — mondotta a főispán — semmiféle akadály nincs annak, hogy a nemzeti kisebbségek, ezek között tehát a magyarság is, politikailag is szervezkedjék, ha ez az akció az alkotmány és egyéb törvényes rendelkezések határain belül mozog. Aki nem élt

az opciójogával és itt maradt, ezzel automatikusan megszerezte az állampolgárságot, feltéve, hogy 1910 előtt szerzett itt illetőséget. Ezek az állampolgárok a politikai jogok tekintetében is teljesen egyenrangú polgároknak tekintendők a szláv nemzetiségű állampolgárokkal.

— Hogy most már a politikai jogok tényleges gyakorlására mikor lesz módjuk a nemzetiségeknek, erre nézve csak annyit mondhatok, hogy pártom, a demokrata-párt azon az állásponton van, hogy a kérdés a lehető leggyorsabban nyerjen kedvező megoldást. Így először a kommunális politika terén, aztán meg az országos politikában kapnak meg a nemzetiségek a szavazati jogot. A közelebbi jövő megfogja hozni nézetem szerint ezt a döntést, mert hiszen a kommunális politikában, ahol kinevezett képviselőtestületek működnek még ma is, ezáltal a szláv állampolgároknak sem volt szavazati joguk és így ők sem voltak a politikai jogok teljességének birtokában.

— Ha most a nemzetiségek megkapják a politikai jogokat és ezáltal teljes jogú állampolgárokká lesznek, nem valószínű, hogy csak az aktív választójogot kapják meg. Már csak azért sem tudom elképzelni az ilyen megoldást, mert alkotmányunk nem ismer kétféle állampolgárt, a teljes jogú állampolgárt pedig a politikai jogok teljességével kell hogy felruháztassék.

— Hogy milyenek képelem a magyarság politikai szervezkedését? Itt megint csak a demokrata-párt álláspontjára hivatkozhatom, amely ebben a kérdésben tudvalevőleg az, hogy teljesen a magyarság belső ügyének tekintjük a szervezkedés munkáját. A magam részéről nem tartom helyesnek azt, hogy mielőtt még a magyarság a teljes politikai jogok birtokába lépett volna, őket bármilyen irányban is befolyásoljuk. Elhatározását a magyarság saját maga kell hogy irányítsa, minden külső befolyástól mentesen kell eldöntenie a magyarságnak, hogy mi előnyösebb rájuk nézve, az-e ha önállóan szervezkednek, vagy pedig az, ha a már meglévő szláv pártok valamelyikébe beilleszkednek.

— Akárhogyan lesz is, ha a nemzeti kisebbségek szervezkedése helyes irányban mozog és eredményes lesz, ez csak hasznára lehet a köznek is, mert a közös alkotó munkára olyan erőket és képességeket fog sorompóba állíthatni, amelyek eddigi passzivitásukban nem hozhaták meg azokat az eredményeket, amelyeket joggal vár el tőlük egy a saját nemzeti kisebbségük, mint az állam összessége.

## Osztenburg szabadlában.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 2.

A legfőbb katonai törvényszék tegnap elrendelte Osztenburg Gyula csendőrnagy szabadlára helyezését. Osztenburg már el is hagyta az ügyészség fogházát.

## Körözolevél egy cseh képviselő ellen.

Prága, febr. 2.

A prágai államügyészség megkeresésére körözolevelet bocsátottak ki Beran képviselő ellen, nyilvános erőszakoskodás miatt.

# HIREK

Udvari ebéd. Beogradból jelenti tudósítónk: Alexander király öfélése tegnap ebédet adott, amelyen hivatalos volt tizennégy országgyűlési képviselő, részint a kormány, részint az ellenzéki pártokból.

**Személyi hir.** Dr. Vlaskalin Milorad, a belügyminiszterium B. B. B. osztályának inspektora, a napokban városunkba érkezik, hogy az állami hivatalokban felülvizsgálja a tisztviselői létszámot.

**Pasity miniszterelnök beteg.** Beogradból jelenti: Pasity Nikola miniszterelnök erős meghűlés következtében megbetegedett, ezért néhány napig nem hagyhatja el a szobáját.

**A forgalmi adó befizetésének határideje.** A Novisadi tartományi pénzügyigazgatóság a pénzügyminiszter rendeletere folytán értesítette a helybeli pénzügyigazgatóságot, hogy az október—december havi forgalmi adóösszegek befizetésének határidejét febr. 18 ikában állapította meg.

A pénzügyigazgatóság ezt azzal hozza a közönség tudomására, hogy a lehetőség szerint ne várja be mindenki a 18-iki végterminust, mert ezáltal olyan torlódás keletkezne az adóhivatalban, hogy a munkálatokat nem lehetne lebonyolítani.

**Szolgalati jubileum.** Sility Pavle postafőfelügyelő, a novisadi főposta vezetője január 31-ével huszötödik szolgalati évét ünnepelte, mely alkalomból a novisadi posta- és táviratigazgatóság a jubilans Sility Pavle főfelügyelőt 25 esztendői oda- és lelkiismeretes munkálkodásáért írásbeli elismeréssel tüntette ki.

**A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.** A Bánáti kereskedelmi és iparkamara folyó hó 12-ikén vasárnap délelőtt fél 10 órakor a Lloyd-társulat helyiségében teljes ülést tart, amelynek tárgysorozatán szerepel a múlt évi zárszámadások és idei költségvetés, különféle bizottsági tagsági helyek betöltése és a többi folyó ügyek elintézése.

Elfogott bánáti rablóvezér. Beogradból jelenti tudósítónk: A toposideri fogházban már régebbi idő óta őriznek egy Radojevity Péter nevű foglyot, akit lopásért hat havi börtönnre ítéltek el. Tegnap a véletlen folytán kitudódott, hogy Radojevity senki más, mint Blagojevity Péter hírhedt rablóvezér, akinek lelkiismeretét rengeteg büntetés után be is valloita, hogy tényleg Blagojevitynek hívják. A haramiavezér hosszú időn át a Vajdaságban is garázdálkodott, különösen Bela-Orkva és Temesvár környékén.

**A tűzoltók bálja.** A beeskerekli tűzoltók szerda esti táncmulatsága a siker teljes jegyében folyt le. A kaszinó termel zsufoltak voltak, a fiatalság pedig felváltva a Wehninger-féle vonós és a tűzoltók fuvós zenekarának játéka mellett fáradhatatlanul ropt a táncot. Éjjelkor szépségversenyt, világpostát és szepentincsatát rendeztek. A szépségverseny első díjat Konrad Steffike nyerte, második pedig Weibl Rózsika lett. A világpostában Sztankov Janka került ki győztesen, a második díjat Tóth Józsika, a harmadikat meg Lajtó Juliska kapta.

**A Popova-Karakas hangversenyfő ma este fél kilenc órai kezdettel tartják meg a Kaszinó nagytermében.**

**Többmilliárdos rablóvilkosság.**  
Wienből jelentik, hogy egy volt magyar kereskedelmi tengerészisztelet: Mamburg-Medicus András bárót, a „Szent István” nevű Adria-gőzös egykori kapitányát Venece környékén meggyilkolták és kirabolták. A kapitány saját autóján egyedül utazott Rómából Velencébe, amikor Venece tájékán rablók törtek rá s megfojtották. A holttestet ezután kirabolták, a nála talált 3 millió lírát és 10.000 dollárt, valamint óriási értékű ékszereit elszedték tőle s az autót elmenekültek. A rablóvilkosságokat nyomozzák.

**A Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete Veliki Beeskereken f. évi februárho 5-én délelőtt 10 órakor a „Klub”-kávéház éttermében tartja meg a rendes évi közgyűlést, melyre az összes szaktársakat meghívjuk. Mindenkinek érdeke, hogy ott legyen. Szakszervezet.**

**De Valera visszatér a matematikai katedrára.** De Valera nemcsak az írek szabadságharcjának vezére, de a most élő matematikusok egyik legnagyobbja. 1916-ban sodródott az ir szabadságharcba, halálra ítélték s már a siralomházban ült, mikor megérkezett a kegyelem: életfogytig tartó fegyház. De Valera a fogságból megszökött, az amerikai írek között fejtett ki nagyhatású propagandát, majd — mint az ir köztársaság elnöke — a túlzó sinneinek vezére lett. A nagy matematikus azonban nem számolt a véres ellenállásra már belefáradt ir nép hangulatával, amikor a Griffith és Collins által aláírt angol-ir megegyezést, mely az angol dominiumok sorába állítja Írországot, nem írta alá. A sinnein parlament leszavazta, mert elfogadta az ir-angol megegyezést. A matematikus most visszatér a politikától első szerelméhez, a matematikához.

A veliki beeskereki „Hazug”-asztaltársaság folyó hó 5-én, vasárnap este 8 órai kezdettel, táncgal egybekötött tea-estélyt rendez a Hohholzer-féle vendéglőben a szegénygyermek felruházására, melyre ismerőseinket és barátainkat tisztelettel meghívjuk. Belépti-díj nincs. Jó teán kívül jó italokról és ételekről gondoskodva lesz. — „Hazug”-asztaltársaság.

**Különös passzió.** Párisból jelentik, hogy a kis Tulle városka névtelen leveleinek íróját, aki a levelekkel rengeteg bajt és vagy tíz öngyilkosságot okozott, ma fölfedezték. A névtelen leveleket Laval Angela prefektusi gépirónó írta, akit a rendőrség letartóztatott.

**Házak, birtokok adás-vevését** a leggyorsabban közvetíti a Banatska Trgovačka Agencija, Veliki Beeskerek.

**Egy tizennégy éves gavallér megszöktetett egy négy éves kisasszonyt.** A wieni rendőrségen mindenképpen ritka szöktetési esetről beszélnek. A Herndl-utca 3. sz. a lakó 14 éves Novák János megszöktette a négy éves Safneuer Micit. A nagyreményű ifjú gavallér már a nyáron is „megszöktetett” egy gyermeket; egy más alkalommal pedig apja kétezer koronájával szökött meg. A kis Safnauer Micit rödlizni hívta s azóta a két gyermeknek nyoma vesztett.

## A kereskedelemügyi miniszter lemondása.

Mehmed Spaho nyilatkozik a Torontál tudósítójának.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 2.

Dr. Mehmed Spaho, kereskedelemügyi miniszter a mai napon beadta a lemondását Pasity miniszterelnöknek. A lemondás oka az, hogy a muzulmánok az adókules megállapítására vonatkozólag megtették a javaslatukat, de a kormány ennek ellenére nem egyformán állapította meg az adókulesot az ország egész területén. A miniszter szerint Szerbia területén háromszor kisebb az adó, mint az ország többi részében.

Parlamentti körökben ugyan érzik annak szükségességét, hogy az adókules kiegyenlítődjék, azonban nem helyeslik dr. Spaho azon eljárását, hogy ezen egyetlen ok miatt zavart okoz a párt- és a politikai életben. Amennyiben a kormány a lemondást elfogadja, a muzulmánoknak nem lesz képviselőjük a kormányban.

Ezen lemondási hírrel kapcsolatban dr. Spaho Mehmed a következőképpen nyilatkozott tudósítónk előtt:

„En már tegnap este 8 órakor ad-

tam be lemondásomat Pasity miniszterelnöknek és pedig az indennitás miatt. A tegnapi nap folyamán tárgyalást folytattam Pasity miniszterelnök és Kumanudi pénzügyminiszterrel és azt javasoltam, hogy a tizenkettedeket terjesszék elő megvitatásra előbb a kormánynak, miután az már korábban így volt elhatározva. Tudvalévő, hogy a muzulmán-klub követelte az egyezmény egyes pontjainak március és április hónapban történő végrehajtását. Ez azonban nem történt meg, hanem a március és áprilisra szóló tizenkettedeket a kormány egyenesen a szkupstina elé viszi. Azért pedig nemcsak egykét miniszter felelős, hanem az egész kormány és emiatt jónak látom lemondásomat beadni.

Ezenkívül a muzulmán-klub tíz nap előtt javasolta, hogy a kormány állapítsa meg egyenlő adókulesot és szüntesse be a hadianyereségadókat. Erre a javaslatra a klub nem kapott választ. Ezek az okai a lemondásomnak.”

## A német vasutasok határozata a sztrájk kérdésben.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, febr. 2.

A berlini vasutasok birodalmi szakszervezetének 36 tagu vezetősége tegnap egész nap ülésezett. A gyűlésen nagyon viharos jelenetek játszódtak le, úgy hogy félő volt, hogy rendőrségi beavatkozásra kerül a sor. Hogy ez meg ne történhessen, többször megváltoztatták az ülés helyiségét.

A sztrájkhatározatot husz szavazattal tizenöt ellenében fogadták el. Határozathozatal után az elnökség tagjai szétoszlottak.

A kormány azon az állásponton van, hogy a tisztviselők sztrájkja nem bír nagy jelentőséggel és reméli, hogy a sztrájkolókkal szemben sikeresen felveszi a küzdelmet. A többségi szocialisták helyeslik az erélyes intézkedéseket, melyet a kormány kibocsájtott

Berlin, febr. 2.

Wirth birodalmi elnök elrendelte azon kivételes állapot életbeléptetés-

**Értesítés.** Ezennel tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy a Szerb Korona-szálloda, étterem és kávéházat február 1-én átvettük és annak nagyterméből a mai modern, legkényesebb igényeknek megfelelően teljesen újonnan átalakítottuk és a legközelebbi napokban a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsátjuk. Elsőrendű francia konyha! Legjobb bel- és külföldi italok! Vállalunk bankettet, lakodalmat, bálakat, valamint havi abonenseket a legjutányosabb árak mellett. Egész éjjel nyitva. American Baar. Világvárosi hely. A legelőkelőbb közönség találkozóhelye, ahol a legválogatottabb szigoruan családai műsor mellett eredeti american-italok szolgálatnak fel. Előadás

sét a vasuti szakszervezetek ma éjjel kimondott sztrájkjára, hogy munka-megtadás es-ten a vasuti alkalmazottak büntetésével és ötven-ezer márkáig terjedő pénzbírsággal sújthatók.

Berlin, febr. 2.

A sztrájk alatt a mérnökök mint mozdonyvezetők dolgoznak. Védelmükre kivonultatták a berlini rendőrséget. Valószínű, hogy a részleges sztrájk csak ma tör ki.

Köln, febr. 2.

A kölni kerület vasutasainak vezetősége kijelentette, hogy a birodalmi szakszervezet határozata szerint a sztrájkot a megszállott területen nem terjesztik ki.

Stuttgart, febr. 2.

A német vasutasok birodalmi szakszervezetének szövetsége elhatározta, hogy a berlini szakszervezet tegnapi sztrájkhatározatának végrehajtását megtagadja.

után tabarin és parkettánc reggelig. Naponta a most lazaérkezett és kedvelt Rác Péter zenekara hangversenyez. Az American Baar megnyitását külön hirdetés útján hozzuk a nagyérdemű közönség tudomására. Tisztelttel: Etablissement Paris igazgatósága.

**Átutalások és csek-kiírások** az összes kül- és belföldi piacokra, nevezetesen Bécs, Prága, Budapest és Berlinre legjutányosabban eszközölhetők — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Nagybeeskereki Takarékpénztárnál (Korona-szálló épület I. emelet. Telefonszám 16.) Ugyanott a fennálló devizarendelekek értelmében árukitelre vonatkozó valutabiztosítások is nyújthatnak.

**UJ SZERENCSET ÉS ÉLETKEZVET** nyer minden hölgy, ha külsejét szebbé alakítja és jobban tetszik embertársainak. Sok dicséretben részesülnek, mint a szépségápolás kedvelt szerei: Feller „Elsa” liliomtejszappan „Elsa” arc- és bőrvédőkenőcs. „Elsa”-Tanochina hajnövesztő kenőcs. Szétküldi: FELLER V. JENO patikus, STUBICA DONJA, Central 202. sz. (Hrvatska.)

## Nyugatmagyarország új kormánybiztosa.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 2.

Budapesten elterjedt hírek szerint Guillaume Árpád Nyugatmagyarország vezető tábornoka lemond megbízatásáról, mert mindennemű politikai szereplés elől ki akar térni.

A nyugatmagyarországi választások idejére a kormánybiztosi teendők végzésére, — valószínűleg Almássy szombathelyi főszolgabíróát nevezi ki a kormány.

## Nem rekvirálnak Magyarországon.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 2.

Petracsévics Horvát Emil államtitkár kijelentette, hogy a rekvirációkra ezentúl többé nem lesz szükség. Ennek előfeltétele az, hogy a rendőrhatalóság szigoruan fogja ellenőrizni a Budapesten települni szándékozókat.

## TŐZSDE

Február 2.

Beograd. Devizák: London 327-50. Páris 6-32. Milano 3-53. Berlin 6-38. Prága 1-50. Wien — 94. Budapest II és háromnegyed. — A nyugati devizák irányzata szilárd.

## Sport

**Magyarország si-bajnoksága.** Bajnok: Déván István MAC. — Szerdán és csütörtökön rendezte meg a si-szövetség bajnoki versenyt. — A verseny két részből állott, ugrásból és futásból. Mind összetett volt a bajnokság, a verseny pontverseny volt. Részletes eredmények: Futás: 7 km. 1. Déván (MAC) 34-44 mp. 2. Strauch (MAC). — Ugrás: 1. Strauch 2. Déván. — Végeredmény: 1. Déván 1.866 pont. 2. Strauch 2.277 pont.

**Varga és Radványy Christiániában.** A norvég birkózó-szövetség a világ legjobb birkózóinak részvételeivel nemzetközi birkózóversenyt rendez Christiániában, melyre a két legjobb magyar birkózót: Varga Bélát és Radvány Ödönt is meghívta. A két bajnok elfogadta a meghívást.

## Szilvórium

prima minőségben, előnyös árban beszerezhető

2405

**KOHN IGNÁC szilvóriumfőzdéjében**  
Vel. Beeskerek, a nagyhid mellett. Telefon 91.

### Madeira és Szent Ilona.

A „Times“ összehasonlító cikke

Az angolok érzik a párhuzamot, amely legalább a külsőségeiben ki- nálkozik abban, hogy mikép több száz év előtt Napoleont, úgy most IV. Károlyt őrzik az Atlanti ocean egy távoli szigetén. Ez a párhuzam foglalkoztatja a Times-ot, mely legutóbb éreztett számában a követ- kező cikkeket közli:

Ha egy uralkodó trónjáról le- szállva, szükkörű házi környezetbe kerül, a világ ezt a nagy változást természetesen mindig az illető személység jelentőségének mértékével méri. Ez a magyarázata annak, hogy Madeira szigete távolról sem iz- gatja annyira a kedélyeket, mint annakidején Szent Ilona.

Lord Rosebery „Napoleon: Az utolsó fejezet“ című könyvében a következőket mondja el: A fogoly iránt a legnagyobb érdeklődés mu- tatkozott. A közönség minden hír- fősízlányt, ami Szent Ilonáról jött, élénk érdeklődéssel szinte felfalt. Az értesülésekre a közönség annyira éhes volt, hogy még a Szent Iloná- ról írott legszigorubbán magán- természetű leveleket is alig lehetett a sajtó mohósága elől megóvni. Egy hölgy, aki 1817-ben Szent Ilonáról jött, elmondta, hogy amint Port- smouthban kikötött, minden rendű és rangú emberek szinte széttepték az utasokat, hogy belőlük a fogolyra vonatkozó értesítéseket sajtoljanak ki.

Napjainkban még egy bizonyos Hollandiában tartózkodó személyi- ség iránt sem mutatkozik a sajtó- ban olyan mohóság és bár Madeira és Anglia közt jóval több ember utazgat, mint valaha is utazott An- glia és Szent Ilona közt, semmit se hallunk arról, hogy az utasokat Ká- roly exesaszáról és Zita exkirály- nőről szóló hírekért darabokra tép- ték volna.

Némely egyéb vonatkozásban — például a környezet szépsége és kényelme volta tekintetében — a ké- tes értékű összehasonlítás az osztrák száműzöttek javára billenti a mér- leget. A korzikai, mint őseink hív- ták, élete utolsó szakát egy kopár sziklán töltötte, olyan épületben, amely úgy látszik éppenséggel nem volt fényűzősül berendezve. Az osztrák otthon egy szubtropikus kert gazdag szépségei közepében áll. A Villa Victoria modern ház, egy Madeira minden látogatója előtt ismert hotelhez tartozó épület, melynek lakói a hotelhez tartozó gyönyörű park minden előnyét él- vezik s emellett olyan elszigetelten élhetnek, ahogy csak akarják.

A Villa Victoriában igen egy- szerű élet folyik. A villa lakóit reg- gel hét órakor keltik fel és egy órá- val később misét hallgatnak a villá- ban felszentelt kápolnában. Ponto- san 9 órakor Károly és neje Hu- nyady gróf és neje társaságában reggelizik ül le, majd a parkban sétálnak a csodás rózsaligetek és szőlőlugasok közt a tengerpartig. A kik látják Madeiran, tudják, hogy ez milyen kedves dolog. Csipkéket és mindenféle szép háziipari reme- keket lehet vásárolni. A járdák kö- zepéig kirakják a sok szép és érde- kes portékát.

Zita exkirályné más reggeli fog- lalkozása a varrás. Ugy látszik, hogy a madeirai klíma munkára serkentő hatása. A szellő testet- leket frissítő varázsát úgy érezzük legteljesebben, ha kényelmes szék-

ben ülve, valami pihenésre alkal- mas és mégis munkának nevezhető foglalatosság csak annyira köti le a figyelmünket, hogy mellette kényel- mesen elmerenghetünk.

A lunch 1 órakor lévén, még rö- vid téli napokon is elég idő marad arra, hogy a délutáni napfényt él- vezhessék. Károly és kis társasága délután fél négy óráig átengedik magukat a kert varázsának. Ekkor teáznak. Eddig egyikük sem ment el a hotel főépülete körüli területig, vagy a tengeri fürdőkhöz. Az ebédet 7 órakor szolgálják fel. Ezután az exesaszár és neje otthon maradnak. Nem használják fel az enyhe, tava- szias estéket, legfeljebb ha még egy estét tesznek a virágillatos kertben.

Mindez szépen hangzik és közön- séges halandó nagyon is meg lehet ezzel elégedve. Mert Maderián még az esős napnak is meg van a maga bája. Ha az ég egy ideig felhős is, a kék ég hamar kibukkan újra és újra melegen süt a nap. Ilyenkor a fale- veleken gyémánthoz hasonlóan csil- log az esősepp és a légkör szépség- gel és meglepedés hangulatával tel- lődik. Meglehet, hogy aki egyszer trónon ül, nem nagyon fogékony ilyen finomságok iránt. De minden esetre jobb Longwoodnál (Szent Ilonán Napoleon lakóhelye. A szerk.), ahol nemesak szunyog volt, hanem patkány is, Longwood uralkodó lakói a patkányok voltak; borzalma- sabbak mint ezredek, ágyuk vagy Lowe. (Napoleon angol őrzője. A szerk.)

A Villa Victoriában egészsége- sebb is az élet, mint a Szent Ilonai. Lord Rosebery szerint a Szent Ilonai száműzött egyedül reggelizett II-kor, két óra körül öltözött fel és eleinte hét órakor, később négykor ebédelt és „ugyszólván minden ide- jét konyhájában töltötte, ahol olva- sott, írt, beszélgetett, de mindenütt halálra unta magát“ míg élete utolsó évében „kinai munkásoktól körülvéve kertészkedett, ásott, ter- vezetett“. Az osztrák száműzöttek, mint láttuk, kevés órát veszteget- nek el a szobában, hanem többnyire a szabad levegőt és a napvilágot él- vezik. Legnagyobb ellenségeik is re- mélhetik, hogy nem fogják magu- kat halálra unni.

Egyébként egy barátságosabb Lowe árnyéka követi őket. A Vik- toria-villa kapujában mindig egy portugál őrszem áll civilruhában. Mielőtt bárkit is beengedne a terü- letnek az exesaszári pár rendelkezé- sére bocsátott részére, szigorúan ki- kérdezi, hogy mi járatban van. És ha őfelségeik kiinn sétálnak vagy lo- vagolnak, avagy kocsiznak, mindig ott van az ór a kíséretükben. A gondjaira bízottakat egy percre sem vesztí el szem elől.

### Wolff ezredes az összes osztrák pártvezéreket lehetetlenné akarja tenni.

A fekete-sárga legitimisták fekete listája.

A Torontól wieni szerkesztőségétől.

Wien, febr. 2.

Wolff ezredes, az osztrák legitimis- ták vezére mindig beszéltet magá- ról. Átlag minden héten elkövet olyasvalamit, amiről a tudósítónak be kell számolni. Ismeretes, miként azt már jelentettük, hogy Wolff ez- redes huszezer aláírást gyűjt egy olyan néptörvény benyújtására, a mely kizárja a politikai életből mindazokat, akik a háború alatt „lógta“. Mikor Wolff ezredes ak- ciójáról beszámoltam, egyúttal ki- fejezést adtam azon véleményem- nek, hogy Wolff evvel valószínűleg néhány republikánus politikust akar lehetetlenné tenni. Következte- tésen helyesnek bizonyult, mert Wolff ezredes most körlevélben arra hívja fel pártjának tagjait, hogy közöljék vele, milyen módon bujtak ki a tényleges katonai szol- gálat alól a következő képviselők:

A keresztényszocialista-párt ve- zéréi közül: Gürtler dr. pénzügymin- iszter, Mataja dr. volt államtitkár és Hammal képviselő.

A szociáldemokraták közül Ren- ner dr. volt államkancellár, Auster- litz, az „Arbeiter Zeitung“ főszer- kesztője, Glöckel volt államtitkár és Canneberg képviselő.

A nagynémet néppártból Frank és Waneck dr. képviselők.

A német parasztpártból: Schön- bauer egyetemi tanár, a párt el- nöke.

Mint ebből a listából látjuk, Wolff ezredes a nemzetgyűlés összes párt- jainak vezetőit lehetetlenné akarja tenni. Természetesen Wolff ezredes főrekvése csak jámbor óhaj marad, mivel bajosan fog találni nemesak huszezer, de még csak kétezer em- bert is, aki a törvényjavaslatot alá- írja. Wolff ezredes akciója azonban mindenesetre a mai Ausztria lázas politikai életének jellemző kör- tünete.

A legitimisták tevékenységéről beszámolva, nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy újabbban egy fiat- tal magyar arisztokrata: Festetich József gróf is nagy szerepet játszik a fekete-sárgák pártjának vezetésé- ben. Wolff ezredes Festetich grótot a párt steierországi csoportjának vezetésével bízza meg és a legitimis- ták igen meg vannak elégedve új bajtársuk működésével. Erre vall az, hogy a pártvezetőség legutóbbi ülésén „jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és legteljesebb elismeré- sét fejezte ki“ Festetich grófnak buzgó működéséért és eddigi sike- reirért.

sz. p.

### Műhelymegnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az

### Eliás-féle bádagos-üzletet

ismét megnyitottam, ahol minden e szakmába vágó munkákat tökéletesen végzek — Épületmunkákat 10 évi írásbeli jótállással vállalok. — Fürdő- kádak, jégszekrények és az összes konyhaedények javítási helye. A n. é. közönség szives pártfogását kérem. Tisztelettel 172

KOHN SÁNDOR ezrelőtt Eliás János épület- és díszműbádagos. Vel. Beeskerek. — Üzlet: „Beograd“-kávéházzal szemben. — Műhely: Mileityeva (Temesvári) u. 1. az udvarban. :: Ugyanott 2 db fűthető fürőkád olcsón eladó :: Tanoncok fizetéssel felvételnél. Alkalmos műhelyhelyiség kerestetik.

### Aki 161 mész- és cement-

szükségletét idejében fedezni akarja, már most megrendelheti kisebb meny- nyiségben vagy vagontételeiben. Mész direkt az égetőkemencéből érkezik. STEIN IGNÁC Debeljacsa. Telefonsz. 20.

Minden törött vas- és fémalkatrészen

### autogénhegesztést vállal

Dimitrievics és Küffer

mechanikusok Vel. Beeskerek Mileityeva (Temesvári-) u. 18.

A volt Honvéd-laktanya melletti

### sarokház butorral együtt eladó

Vel. Beeskerek,

182 Soluska (Révai) u. 9. sz.

### Eladó

a Vuics János-féle 108 kat. hold szantó és kaszáló

Kanizsamonostor mellett egy tagban. Bővebb felvilágosítást ad — — 154

Rosu Tamás Senta, 505. hsz.

2 darab 4 osztályu

### álló sikszi

Hecht és Stierschneider-féle gyártmány kifogástalan állapotban, üzemnagyob- bitás miatt olcsón eladó. — Üzemben látható minden munkanap. — = 177 Paromlin Gizsilla Virovitića.

Veszek üres, használt, egyiiteres

### palackokat.

KOHN IGNÁC

bor- és szeszarunagykereskedő Veliki Beeskerek, nagyhid mellett 120

Egy jó

### bognársegéd felvétetik

Bering Györgynél

Knez Miletna (Nicky) utca 4. Veliki Beeskerek.

Egy elismert jóforgalmu

### péküzlet házzal együtt,

amely a piacér mellett van, elköl- tőzés miatt örökön eladó. 176 Bővebbet a ház tulajdonosánál:

Szaib J. Debeljača, (Torontálvásárhely).

### Fakereskedőknek

nagybani behozatal erdélyi deszka vagontételekben Zombolyán át, hajótételekben Orsova és Galacon át.

Aasztalos- és építőáru, stafi, léc és épületfa. dimenziósfa.

az általánosan ismert

GRASSL, SCHENK wieni cég palotailvai termelésből.

Tessék ajánlatot kérni a cég S. H. S. képviselőjétől:

Spitzer József fakereskedőtől Velika Kikinda.